

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 89/2020

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Ε')**

Συνεδρίαση της 24ης Ιουνίου 2020

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιος Τατσόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αθηνά Αλεφάντη, Γεώργιος Βαμβακίδης, Ιωάννης Χατζηνέκουρας και Ιωάννα Λεμπέση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ιωάννα Λεμπέση, Νομική Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμ. πρωτ. οικ. 12516/27.05.2020 της Γενικής Διεύθυνσης Ακεραιότητας και Λογοδοσίας της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: 1) Αν επιτρέπεται ο έλεγχος δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης πέραν της πενταετίας, στις περιπτώσεις που η εντολή ελέγχου εκδόθηκε μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4571/2018 και εκτείνεται σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της πενταετίας από τη λήξη του έτους υποβολής της δήλωσης, 2) αν επιτρέπεται ο έλεγχος δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης πέραν της πενταετίας, στις περιπτώσεις που η εντολή ελέγχου εκδόθηκε πριν την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4571/2018 και εκτείνεται σε χρονικό διάστημα

μεγαλύτερο της πενταετίας από τη λήξη του έτους υποβολής της δήλωσης και 3) αν διαφοροποιείται η απάντηση στις περιπτώσεις που άλλη Αρχή, η οποία διενεργεί προκαταρκτική εξέταση κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας για ποινική διερεύνηση αδικημάτων, έχει αιτηθεί στην πρώην Γενική Επιθεωρήτρια Δημόσιας Διοίκησης, ήδη Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, έλεγχο δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, λόγω αρμοδιότητας, βάσει των διατάξεων του ν.3213/2003.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε, ομοφώνως, ως εξής:

Ιστορικό

Από το παραπάνω έγγραφο ερώτημα και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στην πρώην Διεύθυνση Επεξεργασίας Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του Γραφείου του πρώην Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (εφεξής ΓΕΔΔ), που μεταφέρθηκε κατ' αρμοδιότητα στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ), είχαν εκδοθεί ορισμένες εντολές ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (εφεξής Δ.Π.Κ.), πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4571/2018, δηλαδή πριν τις 30-10-2018, με ελεγχόμενο χρονικό διάστημα που υπερέβαινε τα πέντε έτη από τη λήξη του έτους υποβολής τους ή υποχρέωσης υποβολής τους. Ενδεικτικά, αναφέρονται: α) οι με αριθμ. πρωτ. οικ. 17413/2.11.2017 και 3684/28.02.2019 Εντολές Ελέγχου Δ.Π.Κ. της Γ.Ε.Δ.Δ. για την υπόχρεη Μ.Κ. και β) οι με αριθμ. πρωτ. 17407/2.11.2017 και 4377/6.3.2019 Εντολές Ελέγχου Δ.Π.Κ. της Γ.Ε.Δ.Δ. για την υπόχρεη Β.Τ., με τις οποίες χορηγείται εντολή για διενέργεια ελέγχου στο σύνολο των ετήσιων υποβληθέντων Δ.Π.Κ. αυτών.
2. Περαιτέρω, είχαν εκδοθεί και ορισμένες εντολές ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4571/2018 (30-10-2018) και με ελεγχόμενο χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών από τη λήξη του έτους υποβολής τους. Ενδεικτικά, αναφέρονται: α) η με αριθμό πρωτ. οικ. 4244/6.3.2019 εντολή ελέγχου Δ.Π.Κ. της Γ.Ε.Δ.Δ. για την υπόχρεη Α.Χ., σε συνέχεια των με αρ. 14895/27.7.2016 και 13112/9.8.2017 όμοιων, για το σύνολο των ετήσιων υποβληθεισών Δ.Π.Κ. αυτής, β) η με αριθμό πρωτ. 8285/14.5.2019 εντολή ελέγχου Δ.Π.Κ. της Γ.Ε.Δ.Δ. για τον υπόχρεο Ν.Γ. για τα έτη 2013-2018, γ) η με αριθμό

πρωτ. 1267/22.1.2019 εντολή ελέγχου Δ.Π.Κ. της Γ.Ε.Δ.Δ. για τον υπόχρεο Θ.Δ., η οποία εκδόθηκε κατόπιν εγγράφου της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων/Τμήμα Ειδικών Υποθέσεων του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, για το σύνολο των ετήσιων υποβληθεισών Δ.Π.Κ. αυτού και δ) η με αριθμό πρωτ. 11356/25.6.2019 εντολή ελέγχου Δ.Π.Κ. της Γ.Ε.Δ.Δ. για τον υπόχρεο Μ.Τ. για την τελευταία πενταετία. Από τις εντολές που υπερέβαιναν την πενταετία, πέντε (5) από αυτές εκδόθηκαν κατόπιν εγγράφου αιτήματος παροχής στοιχείων-ελέγχου περιουσιακής κατάστασης της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας (αρ. πρωτ. 7017/13/1590-ιζ'28.11.2018) προς την πρώην Γενική Επιθεωρήτρια Δημόσιας Διοίκησης και συγκεκριμένα προς τη Διεύθυνση Επεξεργασίας Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, ύστερα από παραγγελία διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης του Εισαγγελέως Πρωτοδικών Αθηνών προς την ΕΛ.ΑΣ. Με το ως άνω έγγραφο ζητούντο πληροφορίες για το αν οι αναφερόμενοι στο ως άνω έγγραφο υπάλληλοι Δήμου έχουν υποβάλει δήλωση περιουσιακής κατάστασης σύμφωνα με τον ν.3213/2003, όπως ισχύει, και σε καταφατική περίπτωση αν τα δηλωθέντα χρηματικά ποσά, ακίνητα, ΙΧΕ κ.α. είναι σύμφωνα με τον προαναφερθέντα νόμο και ανταποκρίνονται στα εισοδήματά τους, χωρίς να προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα ελέγχου. Στη συνέχεια, εκδόθηκαν οι σχετικές εντολές, οι οποίες μάλιστα εκδόθηκαν μετά την ισχύ του ν. 4571/2018, και αφορούσαν στο σύνολο των ετήσιων Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του καθενός. Σημειώνεται ότι στους υπαλλήλους της πρώην Διεύθυνσης Επεξεργασίας Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του Γραφείου του πρώην Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης δεν είχε αποδοθεί η ιδιότητα του ανακριτικού υπαλλήλου, ούτε από τις οργανικές διατάξεις του Γ.Ε.Δ.Δ. ούτε μεταγενέστερα από τις διατάξεις του ν. 4622/2019. Πέραν των ανωτέρω, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 3 παρ. 6 του ν.3213/2003) κατά τη διαδικασία ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης είναι δυνατή η άρση του τραπεζικού, χρηματιστηριακού και φορολογικού απορρήτου των ελεγχόμενων.

Κατόπιν των ανωτέρω, η Υπηρεσία έθεσε τα ως άνω ερωτήματα.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στο άρθρο 3 του ν.3213/2003 (Α' 309), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής: « *Όργανα*

και διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης 1. Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου 1 υποβάλλονται και ελέγχονται ως ακολούθως: «α) .....β) των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις κατ', κθ', λ' έως και λγ', μ', μγ' έως και με' και μζ' στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης¹, γ)..... δ)..... 2. Ο έλεγχος διενεργείται εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους υποβολής. Σε περίπτωση που προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακούργηματος της παραγράφου 3 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6Α, ο έλεγχος μπορεί κατ' εξαίρεση να διενεργηθεί μέχρι τη συμπλήρωση της ποινικής παραγραφής των αδικημάτων. Ο έλεγχος της αρχικής δήλωσης αφορά στη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου, ανακρίβειών και ελλείψεων για τα περιουσιακά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο κτήσης της ιδιότητας. Για τα επόμενα έτη, ο έλεγχος της ετήσιας δήλωσης αφορά στη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου, ανακρίβειών και ελλείψεων, για τις μεταβολές που επήλθαν στην περιουσιακή κατάσταση κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η δήλωση. Ο έλεγχος των ετήσιων δηλώσεων, εκτός από τη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου της δήλωσης, περιλαμβάνει, σε κάθε περίπτωση, τη διακρίβωση αν η απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων ή η επαύξηση υφιστάμενων, δικαιολογείται από το ύψος των πάσης φύσεως εσόδων σε συνδυασμό με τις δαπάνες διαβίωσης των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων. Η δήλωση δεν θεωρείται ανακριβής ή ελλιπής σε περίπτωση μη ουσιώδους ανακρίβειας ή έλλειψης ή εφόσον, ύστερα από πρόσκληση του οργάνου ελέγχου, αποδεικνύεται η νομιμότητα της πηγής προέλευσης του στοιχείου που ανακριβώς έχει δηλωθεί². 3..... 4..... 5..... 6. Τα όργανα ελέγχου δεν υπόκεινται, κατά τη διάρκεια των ελέγχων και ερευνών τους, σε περιορισμούς διατάξεων περί τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου των στοιχείων, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των περί εχεμύθειας διατάξεων του άρθρου 26 του Υπαλληλικού Κώδικα και με την επιφύλαξη των άρθρων 212, 261 και 262 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι ελεγκτές έχουν πρόσβαση στο

¹ Η περ. β', όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 174 παρ.3 Ν.4389/2016 (Α'94), αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 4 παρ.3 ν.4571/2018 (Α' 186).

² Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 4 παρ. 5 ν.4571/2018 (Α' 186).

«Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών» σύμφωνα με το άρθρο 62 του ν. 4170/2013 (Α' 63) και στα λοιπά πληροφοριακά συστήματα και τις βάσεις δεδομένων που διαχειρίζονται άλλες δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και στα στοιχεία φορολογικών ελέγχων που τηρούνται στην Α.Α.Δ.Ε., σύμφωνα με τις προδιαγραφές ασφαλείας του κάθε συστήματος και μπορεί να τους επιβληθούν οι κυρώσεις του πιο πάνω νόμου³. 7. ....».

4. Στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν.3213/2003 (Α' 309), όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή της με την παράγραφο 5 του άρθρου 4 του ν.4571/2018, ορίζονταν τα εξής: «2. Ο έλεγχος της αρχικής δήλωσης αφορά στη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου για τα υφιστάμενα κατά το χρόνο υποβολής της περιουσιακά στοιχεία. Για τα μετέπειτα έτη ο έλεγχος, πέραν της διαπίστωσης του αληθούς περιεχομένου της δήλωσης, περιλαμβάνει, σε κάθε περίπτωση, τη διακρίβωση, εάν η απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων ή η επαύξηση υφιστάμενων, δικαιολογείται από το ύψος των πάσης φύσεως εσόδων σε συνδυασμό με τις δαπάνες διαβίωσης των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων. Η δήλωση δεν θεωρείται ανακριβής ή ελλιπής σε περίπτωση επουσιώδους ανακρίβειας ή έλλειψης ή εφόσον, ύστερα από πρόσκληση του οργάνου ελέγχου, αποδεικνύεται η νομιμότητα της πηγής προέλευσης του ανακριβώς δηλωθέντος στοιχείου».

5. Στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 περ. δ του ν.3074/2002 (Α' 296), όπως ίσχυε, ορίζονταν τα εξής: «1.....2. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης: α. Μπορεί να διατάσσει, αυτεπαγγέλτως, τη διενέργεια επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών από το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και από τα ιδιαίτερα Σώματα και Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου των Υπουργείων, των Περιφερειών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, των επιχειρήσεων τους, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, β.... γ... δ.....ε. (i) Διεξάγει έλεγχο των ετήσιων δηλώσεων οικονομικής κατάστασης (πόθεν έσχες) όλων των μελών των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου. (ii) Διεξάγει τον έλεγχο των ετήσιων δηλώσεων οικονομικής κατάστασης (πόθεν έσχες) όλων των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων των Δημοσίων

³ Οι παράγραφοι 6 και 7 προστέθηκαν με το άρθρο 4 παρ. 8 ν.4571/2018 (Α' 186).

Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ), των Περιφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων (Π.Ε.Κ.), των Διαπεριφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων (Δ.Ε.Κ.), της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.), των Προϊσταμένων Τμημάτων και των υπαλλήλων (ελεγκτών) που υπηρετούν στα Τμήματα Ελέγχου των ανωτέρω υπηρεσιών, καθώς και των προϊστάμενων όλων των οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου ή ονομασίας οργανικών μονάδων πολεοδομίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και των υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτές. (iii) Μπορεί επίσης να διεξάγει έλεγχο περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) υπαλλήλων, λειτουργών και οργάνων των φορέων της περίπτωσης α' της παραγράφου 2, οι οποίοι δεν είναι υπόχρεοι υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης στο Γ.Ε.Δ.Δ. ή σε άλλον φορέα, οποτεδήποτε αυτό κριθεί αναγκαίο⁴.....».

6. Στην παράγραφο 8 του άρθρου 6 του ν.3491/2006 (Α' 207), όπως ίσχυε, ορίζονταν τα εξής: « 8. Στο Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης συνιστάται Διεύθυνση Επεξεργασίας Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, της οποίας αποστολή είναι η υποστήριξη του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση του ετήσιου ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των μελών των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου, σύμφωνα με την παρ. 2ε του άρθρου 1 του ν. 3074/2002 και των λοιπών προσώπων επί των οποίων δικαιούται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, να ασκεί όμοιο έλεγχο. Υποστηρίζει, επίσης, το Γ.Ε.Δ.Δ. στον έλεγχο περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) υπαλλήλων, λειτουργών και οργάνων ελεγχόμενων από αυτόν, οι οποίοι δεν είναι υπόχρεοι υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης στο Γ.Ε.Δ.Δ. ή σε άλλο φορέα».

7. Στα άρθρα 82, 83, 95, 118 και 119 του ν.4622/2019 (Α'133), με τον οποίον συστήθηκε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 82: «1. Συνιστάται Ανεξάρτητη Αρχή με την επωνυμία «Εθνική Αρχή Διαφάνειας, (Ε.Α.Δ.)», στο εξής η «Αρχή», με σκοπό: α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων, και δημόσιων οργανισμών και β) την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και αντιμετώπιση των φαινομένων και των πράξεων απάτης και διαφθοράς στη δράση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών. 2.....3...4. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καταργούνται

⁴ Το στοιχείο iii προστέθηκε με τη παρ.3 άρθρου 80 Ν.4478/2017, Α' 91.

οι παρακάτω φορείς, το σύνολο των αρμοδιοτήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των οποίων μεταφέρονται, ..., στην ιδρυόμενη Αρχή, η οποία καθίσταται καθολικός τους διάδοχος: (α) ..., (β) Το Σώμα Ελεγκτών - Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.), που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης και η θέση του Ειδικού Γραμματέα που προΐσταται αυτού, (γ) Το Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.) και η θέση του Γενικού Επιθεωρητή που προΐσταται αυτού, (δ) Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.), ..., (ε) το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (Σ.Ε.Δ.Ε.) ..., (στ) το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.), ...5...6. Το σύνολο των πάσης φύσεως αρμοδιοτήτων των φορέων και των οργάνων της παραγράφου 4 του παρόντος, όπως προβλέπονται στις οικείες διατάξεις περί συστάσεως αυτών ή σε κάθε άλλη κείμενη διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη, ασκούνται στο εξής από την Αρχή και τα όργανα αυτής, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εκτός εάν άλλως ορίζεται ειδικώς».

Άρθρο 83: «1. Η Αρχή ασκεί τις αρμοδιότητές της, στο σύνολο των φορέων και υπηρεσιών της Γενικής Κυβέρνησης, περιλαμβανομένων των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, των επιχειρήσεών τους και των εποπτευόμενων από αυτούς Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων, τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, ακόμα και στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις αυτές εξαιρούνται ρητά από τους κανόνες περί δημοσίου τομέα, σύμφωνα με τους ιδρυτικούς τους νόμους. Η αρμοδιότητα της Αρχής επεκτείνεται στους ιδιωτικούς φορείς που συνάπτουν οιοδήποτε είδους σύμβαση με φορείς του δημοσίου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στο άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α` 101), όπως εκάστοτε ισχύει. Στην αρμοδιότητα της Αρχής εμπίπτουν επίσης, ιδιωτικοί φορείς οι οποίοι συναλλάσσονται με φορείς του δημοσίου τομέα του προηγούμενου εδαφίου καθ' οιοδήποτε τρόπο ακόμα και εξωσυμβατικά, ή χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους καθ' οιοδήποτε ποσοστό. Επίσης, στην αρμοδιότητα της Αρχής εμπίπτουν ιδιωτικοί φορείς οι οποίοι ασκούν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα που ρυθμίζεται με οποιοδήποτε τρόπο από το κράτος και αφορά στην παροχή υπηρεσιών ή αγαθών προς τους πολίτες ή τις επιχειρήσεις, ή δραστηριοποιούνται σε τομείς που αφορούν στο δημόσιο συμφέρον. Η κατά τόπον αρμοδιότητα της Αρχής εκτείνεται σε όλη την επικράτεια.....2. Η Αρχή έχει, ιδίως, τις ακόλουθες

αρμοδιότητες: (α) .....(κα) τον έλεγχο: αα) των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) των υπόχρεων προς τούτο κατηγοριών προσώπων που περιλαμβάνονται στην αρμοδιότητα της Αρχής, όπως οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται κάθε φορά από τις κείμενες διατάξεις, ββ) της περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) υπαλλήλων, λειτουργών και οργάνων των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι είναι υπόχρεοι προς υποβολή σε άλλον φορέα ή δεν είναι υπόχρεοι προς υποβολή σε οιονδήποτε φορέα, σύμφωνα με την κείμενες διατάξεις, (κβ).....».

Άρθρο 95: «Οργανωτική διάρθρωση της Αρχής 1.....2.....3. Στην Κεντρική Υπηρεσία συστήνονται: α) ....β).....γ) η Γενική Διεύθυνση Ακεραιότητας και Λογοδοσίας, δ).....4.....».

Άρθρο 118: «Μεταβατικές διατάξεις...1.....27. Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος σε οποιοδήποτε στάδιο έλεγχοι, επιθεωρήσεις και κάθε είδους έρευνες, ελεγκτικές, προανακριτικές και πειθαρχικές διαδικασίες και σχετικές με τις υποθέσεις αυτές διαδικαστικές πράξεις ή ενέργειες, συνεχίζουν και εκτελούνται κατά τις οικείες διατάξεις οι οποίες διήπαν τους καταργούμενους φορείς στο όνομα της Αρχής και από τα όργανα στα οποία αυτές έχουν ανατεθεί...28...29. Όπου στην κείμενη νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων του συνόλου των κανονιστικών πράξεων που έχουν εκδοθεί αρμοδίως, αναφέρεται..., το Γραφείο του Γ.Ε.Δ.Δ., το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ., το Σ.Ε.Δ.Ε., το Σ.Ε.Ε.Μ.Ε. και το Σ.Ε.Υ.Υ.Π., νοείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος η Εθνική Αρχή Διαφάνειας».

Άρθρο 119: «Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος καταργούνται οι παρακάτω διατάξεις: 1..... 18. Τα άρθρα 1 έως 9 του ν.3074/2002, «Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης κι Ελέγχου και άλλες διατάξεις (Α'296)». (19...30) 31. Οι κατ' εξουσιοδότηση των παραπάνω καταργούμενων διατάξεων εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις που αφορούν στην ίδρυση και οργάνωση των καταργούμενων διά του παρόντος νόμου φορέων, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου. 32...33. Κάθε άλλη διάταξη ή κανονιστική πράξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου».

8. Στα άρθρα 1, 5 και 6 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των

φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ΕΕ L-119/4.5.2016, που τέθηκε σε εφαρμογή στις 25.05.2018, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1: « Αντικείμενο και στόχοι 1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες που αφορούν την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κανόνες που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. 2. Ο παρών κανονισμός προστατεύει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των φυσικών προσώπων και ειδικότερα το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. 3. Η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης δεν περιορίζεται ούτε απαγορεύεται για λόγους που σχετίζονται με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

Άρθρο 5: «Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα 1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: α) υποβάλλονται σε σύλληψη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων («νομιμότητα, αντικειμενικότητα και διαφάνεια»), β) συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς .....γ).....δ).....ε) διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης, στ).....2.....».

Άρθρο 6: «Νομιμότητα της επεξεργασίας 1. Η επεξεργασία είναι σύλληψη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α).....β).....γ)

η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας, δ).....ε) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ζ).....2.....3. Η βάση για την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε) ορίζεται σύμφωνα με: α) το δίκαιο της Ένωσης, ή β) το δίκαιο του κράτους μέλος στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Ο σκοπός της επεξεργασίας καθορίζεται στην εν λόγω νομική βάση ή, όσον αφορά την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε), είναι η αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.....4.....».

9. Στο άρθρο 9Α του Συντάγματος ορίζεται ότι: «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει».

10. Στα άρθρα 2, 5, 38 και 39 και 84 του ν.4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 2: «Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης από: α) δημόσιους φορείς ή β) ιδιωτικούς φορείς,.....».

Άρθρο 5: «Νομική βάση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς Οι δημόσιοι φορείς επιτρέπεται να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας

εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας».

Άρθρο 38: «Ποινικές κυρώσεις 1. Όποιος, χωρίς δικαίωμα: α) επεμβαίνει με οποιονδήποτε τρόπο σε σύστημα αρχειοθέτησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και με την πράξη του αυτή λαμβάνει γνώση των δεδομένων αυτών· β) τα αντιγράφει, αφαιρεί, αλλοιώνει, βλάπτει, συλλέγει, καταχωρεί, οργανώνει, διαρθρώνει, αποθηκεύει, προσαρμόζει, μεταβάλλει, ανακτά, αναζητεί πληροφορίες, συσχετίζει, συνδυάζει, περιορίζει, διαγράφει, καταστρέφει, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους, εάν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. 2.....3.....4.....5.....6.....».

Άρθρο 39: « Διοικητικές κυρώσεις 1. Με την επιφύλαξη των διορθωτικών εξουσιών της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, η Αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και ύστερα από προηγούμενη κλήση για παροχή εξηγήσεων των ενδιαφερομένων μπορεί να επιβάλει στους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στην περίπτωση α της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α 143), εξαιρουμένων των δημοσίων επιχειρήσεων και των οργανισμών του Κεφαλαίου Α του ν. 3429/2005 (Α 314), υπό την ιδιότητά τους ως υπεύθυνων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για τις παραβάσεις: α) της περίπτωσης α) της παραγράφου 4 του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, εκτός των άρθρων 8, 27, 29, 42, 43 του ΓΚΠΔ, β) των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, εκτός των άρθρων 17, 20, 47, 90 και 91 του ΓΚΠΔ, γ) των άρθρων 5, 6, 7, 22, 24, 26, 27 (πλην της παραγράφου 7 αυτού), 28 έως και 31, και των άρθρων 32 παράγραφος 1 περίπτωση α', 33 έως και 35 του παρόντος, διοικητικό πρόστιμο έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ. 2. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου, καθώς και για τον καθορισμό του ύψους αυτού, για κάθε εξατομικευμένη περίπτωση λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα: α) η φύση, η βαρύτητα, η διάρκεια της παράβασης, η έκταση ή ο σκοπός της σχετικής επεξεργασίας, καθώς και ο αριθμός των υποκειμένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έθιξε η παράβαση και το μέγεθος της ζημίας που αυτά υπέστησαν, β) οποιεσδήποτε ενέργειες στις οποίες προέβη ο φορέας του δημόσιου τομέα, για να μετριάσει τη ζημία που υπέστησαν τα υποκείμενα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, γ) τυχόν σχετικές προηγούμενες παραβάσεις του φορέα του δημόσιου τομέα, δ) οι κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θίγει η παράβαση, ε) ο τρόπος με τον οποίο η Αρχή πληροφορήθηκε την παράβαση, ειδικότερα αν και κατά

πόσο ο φορέας του δημόσιου τομέα κοινοποίησε την παράβαση και στ) εάν έχουν ήδη διαταχθεί σε βάρος του φορέα του δημόσιου τομέα, για την ίδια παράβαση, τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, ο βαθμός συμμόρφωσής του με αυτά. 3.....».

Άρθρο 84: «Καταργούμενες διατάξεις Ο ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», με την επιφύλαξη των ορισμών του άρθρου 2, όπου γίνεται ρητή παραπομπή σε αυτούς σε σχετική με τα προσωπικά δεδομένα νομοθεσία, του δεύτερου έως και του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης β του άρθρου 2 για την ανακοίνωση και δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και..... τα οποία διατηρούνται σε ισχύ, καταργείται».

11. Στο άρθρο 2 του ν.2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (Α' 50) ορίζονται τα εξής: «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων. β) ...γ) «Υποκείμενο των δεδομένων», το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική. δ) «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή. ε)...στ)...ζ)...η)...θ) «Τρίτος», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για

λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας».

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

12. Με τη θέσπιση της υποχρέωσης υποβολής Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης (Δ.Π.Κ.) και Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων (Δ.Ο.Σ.) επιδιώκεται, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη, η ενίσχυση της διαφάνειας, καθώς και η πρόληψη και καταστολή ενδεχομένων κρουσμάτων διαφθοράς. Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται κυρίως με τον έλεγχο της μεταβολής (αύξησης) της περιουσίας των υπόχρεων επί όσο χρόνο διατηρούν την ιδιότητα λόγω της οποίας υπέχουν την υποχρέωση υποβολής των άνω δηλώσεων. (Ολομ. ΣτΕ 2649/2017 σκ. 26). Με τον ν. 3213/2013, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με τον ν.4571/2018, και ειδικότερα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 3 του νόμου αυτού, με το οποίο ορίζονταν τα όργανα και η διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, δεν προβλεπόταν συγκεκριμένος χρόνος εντός του οποίου έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων.

13. Όπως έχει κριθεί (Ολομ. ΣτΕ 2649/2017 σκ. 33, 3312/2017 σκ. 10Ε, πρ.βλ. Ολομ. ΣτΕ 1738/2017 σκ. 5, 6, 10), η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, η οποία απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και ιδίως από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 εδ. α' του Συντάγματος [πρβλ. Α.Ε.Δ. 14/2013, Σ.τ.Ε. 2034/2011 Ολομ., 4731/2014,640/2015 κ.ά. βλ. και τον ν. 4048/2012 «Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης», Α' 34, στο άρθρο 2 παρ. 1 του οποίου προβλέπεται ότι μεταξύ των αρχών καλής νομοθέτησης περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η ασφάλεια δικαίου (περ. η')] και ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου (πρβλ. Α.Ε.Δ. 11/2003, Σ.τ.Ε. 2034/2011 Ολομ., 3777/2008, 4731/2014, 640/2015 κ.ά.), επιβάλλει σαφήνεια και προβλέψιμη εφαρμογή των εκάστοτε θεσπιζομένων κανονιστικών ρυθμίσεων (πρβλ. Σ.τ.Ε. 2811/2012 7μ., 144, 1976/2015), πρέπει δε να τηρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, όταν πρόκειται για διατάξεις που θεσπίζουν διαδικασίες διοικητικού ελέγχου, οι οποίες μάλιστα μπορεί

να οδηγήσουν σε επιβολή διοικητικών ή και ποινικών κυρώσεων (πρβλ. Σ.τ.Ε. 675/2017 7μ., 1623/2016 7μ., 144, 1976/2015). Ειδικότερα, η ως άνω θεμελιώδης αρχή απαιτεί η κατάσταση του υπόχρεου υποβολής Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ., όσον αφορά την εκ μέρους του τήρηση των κανόνων της νομοθεσίας περί πόθεν έσχες να μην μπορεί να τίθεται επ' αόριστον εν αμφιβόλω. Συνακόλουθα, για την άσκηση και ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου, όσον αφορά την περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου, απαιτείται να ισχύει συγκεκριμένη προθεσμία, η οποία, προκειμένου να εκπληρώνει τη συνιστάμενη στη διασφάλιση της ως άνω αρχής λειτουργία της, πρέπει να ορίζεται εκ των προτέρων και να είναι προβλέψιμη από τον ενδιαφερόμενο. Η προθεσμία αυτή πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή να συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, ώστε, αφενός να επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης της υποχρέωσης υποβολής πλήρους και ακριβούς Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ., χωρίς όμως να ενθαρρύνει απραξία των αρμοδίων ελεγκτικών αρχών, και αφετέρου να μην αφήνει τους μεν υπόχρεους έκθετους σε μακρά περίοδο ανασφάλειας δικαίου και στον κίνδυνο να μην είναι πλέον σε θέση, μετά την παρέλευση μακρού χρόνου από την υποβολή των Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ., να αμυνθούν προσηκόντως έναντι σχετικού ελέγχου, το δε Δημόσιο έκθετο στον κίνδυνο να μην επιτευχθεί, και δη επικαίρως, ο στόχος της διαφάνειας στον δημόσιο βίο και εντοπισμού ενδεχομένων φαινομένων διαφθοράς (πρ.βλ. Σ.τ.Ε. 1623/2016 7μ., πρβλ. Σ.τ.Ε. 1976/2015 με τις εκεί παραπομπές στη νομολογία Δ.Ε.Ε. και Ε.Δ.Δ.Α.). Εύλογη δε προθεσμία για την ολοκλήρωση του ελέγχου των δηλώσεων από το αρμόδιο για τον έλεγχο αυτόν όργανο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη της πενταετίας από τη λήξη του έτους υποβολής των εν λόγω δηλώσεων. Η προθεσμία δε αυτή παρίσταται εύλογη και μετά την αύξηση με αλλητάλληλους νόμους των κατηγοριών και του αριθμού των υπόχρεων υποβολής Δ.Π.Κ. Τουτό, διότι υπάρχει πλέον στη διάθεση των αρμόδιων ελεγκτικών αρχών πλήρες ηλεκτρονικό οπλοστάσιο για την ταχεία και αποτελεσματική διενέργεια του σχετικού ελέγχου, ενόψει και της ραγδαίας συνεχούς αύξησης της υπολογιστικής δύναμης των ηλεκτρονικών υπολογιστών και της δυνατότητας ταχύτατης επεξεργασίας των δεδομένων και μεταφοράς αυτών μέσω του. Εξάλλου, πέραν των ανωτέρω, είναι ευχερής η εξακρίβωση της ακρίβειας των περιεχομένων στις Δ.Π.Κ. δεδομένων, αλλά και ο σχηματισμός πλήρους εικόνας για τυχόν μεταβολή (αύξηση) της περιουσιακής κατάστασης των ελεγχόμενων προσώπων, ενόψει αφενός του ότι στις φορολογικές αρχές περιέρχονται

υποχρεωτικώς στοιχεία για συναλλαγές των φορολογουμένων, χωρίς να απαιτείται καμία ενέργεια εκ μέρους των τελευταίων, και αφετέρου της δυνατότητας συνεργασίας του ελεγκτικού οργάνου των Δ.Π.Κ. με τις ανωτέρω αρχές. Περαιτέρω, υφίσταται δυνατότητα των ελληνικών αρχών να αντλήσουν πληροφορίες για χρηματοοικονομικές συναλλαγές Ελλήνων πολιτών στην αλλοδαπή, με τον ν. 4428/2016 «Κύρωση της Πολυμερούς Συμφωνίας Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών ...» (Α' 190) και τον ν. 4378/2016 (Α' 55), με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο, μεταξύ άλλων, η οδηγία 2014/107/ΕΕ του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στο φορολογικό τομέα μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία είχε ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 4170/2013 (Α' 163). Με τα δεδομένα αυτά, ο σκοπός που επιδιώκεται με την υποχρέωση υποβολής Δ.Π.Κ. μπορεί να αναπληρωθεί εν πολλοίς από τις φορολογικές δηλώσεις του υπόχρεου και τα λοιπά στοιχεία που έχει ευχερώς στη διάθεσή του το ελεγκτικό όργανο. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις μνημονευθείσες διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 στ. ε' της 95/46 οδηγίας και 4 παρ. 1 στ. δ' του ν. 2472/1997, τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπουν τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής και επεξεργασίας τους. Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω, κρίθηκε (βλ. ανωτέρω νομολογία της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας), ότι η παράλειψη του νομοθέτη να προβλέψει εύλογο (όπως ανωτέρω προσδιορίσθηκε) χρονικό περιορισμό για τη διενέργεια και ολοκλήρωση του ελέγχου, καθώς και για τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων των υπόχρεων, όπως επίσης και η ειδικότερη πρόβλεψη στο άρθρο 7Α παρ. 3 περ. δ' εδ. ε' του ν. 3691/2008, όπως ισχύει, ότι υπόθεση που αρχειοθετήθηκε μπορεί οποτεδήποτε, χωρίς δηλαδή κανένα χρονικό περιορισμό, να ανασυρθεί και να συνεχισθεί ο έλεγχος ή να συσχετισθεί με οποιαδήποτε άλλη έρευνα της Αρχής, αντίκεινται στην κατοχυρωμένη συνταγματικώς αρχή της ασφάλειας του δικαίου και στη δυνατότητα διατήρησης των προσωπικών δεδομένων μόνο για όσο χρονικό διάστημα είναι απαραίτητο για τις ανάγκες της επεξεργασίας.

14. Ακολούθησε ο ν. 4571/2018, με τον οποίον τροποποιήθηκε ο ν.3213/2003, με σκοπό την εξειδίκευση, μεταξύ άλλων, του τρόπου και του περιεχομένου του ελέγχου

των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και την αντιμετώπιση ζητημάτων που άπτονταν των υποκειμενικών και των χρονικών ορίων του ελέγχου αυτών. Ειδικότερα, σκοπός του νομοθέτη με τη ρύθμιση της παραγράφου 5 του άρθρου 4 του ν. 4571/2018, με την οποία αντικαταστάθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 3 του ν.3213/2003, ήταν, μεταξύ των άλλων, να οριστεί συγκεκριμένη προθεσμία διενέργειας του ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων, η οποία ορίστηκε στην πενταετία από τη λήξη του έτους υποβολής της δήλωσης, με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία το όργανο ελέγχου εντοπίζει ευρήματα, τα οποία αποτελούν ενδείξεις τέλεσης κακουργημάτων, όπως αυτά προβλέπονται στις ποινικές διατάξεις του ν.3213/2003 (βλ. αιτιολογική έκθεση του νόμου). Όπως συνάγεται από τη γραμματική και τελολογική ερμηνεία της ως άνω διάταξης και ελλείψει μεταβατικής ρύθμισης, προεχόντως, δε, υπό το φως των όσων κρίθηκαν με τις ως άνω αποφάσεις της Ολομέλειας του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, η πενταετής αυτή προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να έχει ολοκληρωθεί ο διοικητικός έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων καταλαμβάνει, μετά την ισχύ του ν.4571/2018 (30.10.2018), όλες τις περιπτώσεις ελέγχου που κατά τη δημοσίευση του ως άνω νόμου ο εν λόγω έλεγχος δεν είχε ολοκληρωθεί, ανεξαρτήτως τόσο του χρόνου έκδοσης των σχετικών εντολών ελέγχου (πριν ή μετά τη δημοσίευση του νόμου), όσο και του χρονικού διαστήματος για το οποίο είχε δοθεί η σχετική εντολή, με την επιφύλαξη βεβαίως πάντα της συνδρομής της ως άνω εξαιρετικής περίπτωσης.

15. Περαιτέρω, η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι θεμελιώδες δικαίωμα. Το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης») και το άρθρο 16 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζουν ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Οι αρχές και οι κανόνες για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τους θα πρέπει, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια ή τον τόπο διαμονής τους, να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες τους, ιδίως το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ. προοίμιο του Κανονισμού Ε.Ε. 2016/679). Έτσι, ενόψει των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων που επιτρέπουν τόσο σε ιδιωτικές επιχειρήσεις

όσο και σε δημόσιες αρχές να κάνουν χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε πρωτοφανή κλίμακα για την επιδίωξη των δραστηριοτήτων τους, απαιτήθηκε ένα ισχυρό και πιο συνεκτικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ένωση, το οποίο υλοποιήθηκε με την έκδοση του Κανονισμού ΕΕ 2016/679, που τέθηκε σε εφαρμογή στις 25.5.2018. Ειδικότερα, με το άρθρο 5 του Κανονισμού ορίστηκε ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς, διατηρούνται δε υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο ως άνω Κανονισμός, λόγω της νομικής του φύσης, δεν απαιτούσε την έκδοση ιδιαίτερης νομικής πράξης εφαρμογής από τα κράτη μέλη, παρείχε, όμως, στα κράτη μέλη, λόγω αρκετών «ρητρών ευελιξίας» και «ρητρών ανοίγματος», να εξειδικεύσουν τους κανόνες του (βλ. αιτιολ. Έκθεση του νόμου). Αυτό έλαβε χώρα με τον ν.4624/2019, με τον οποίον καταργήθηκε, με την επιφύλαξη σε ισχύ ορισμένων διατάξεών του, ο ν.2472/1997, αντικαταστάθηκε το νομοθετικό πλαίσιο που ρύθμιζε τη συγκρότηση και λειτουργία της ΑΠΔΠΧ, λήφθηκαν μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, με το άρθρο 5 του νόμου προβλέπεται ότι οι δημόσιοι φορείς επιτρέπεται να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, μόνο όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Η παράβαση της διάταξης αυτής επιφέρει στους παραβάτες τις προβλεπόμενες στα άρθρα 38 και 39 του νόμου αντιστοίχως σοβαρές ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

16. Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η ατομική διοικητική πράξη, από την έναρξη ισχύος της έως την ακύρωσή της με δικαστική απόφαση ή με διοικητική πράξη (π.χ. ύστερα από άσκηση κατασταλακτικού ιεραρχικού ελέγχου) ή την ανάκληση

ή κατάργησή της, κατά οποιοδήποτε τρόπο, παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της, και έναντι των διοικητικών αρχών (ΣτΕ 3192/2015, 264/2005, 2519/1982), ανεξάρτητα από το αν τυχόν έχει νομική πλημμέλεια (τεκμήριο νομιμότητας). Επίσης, κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, οι διοικητικές πράξεις μπορεί να ανακληθούν, για λόγους αναγόμενους στη νομιμότητά τους, μέσα σε εύλογο, ενόψει των συγκεκριμένων περιστάσεων, χρόνο από την έκδοσή τους, ή χωρίς χρονικό περιορισμό, αν στην περίπτωση αυτή συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος ή αν την έκδοση της παράνομης πράξης προκάλεσε δόλια ενέργεια του ενδιαφερομένου. Η νομολογία (Ολ.ΣτΕ 1748/2016, 2176/2004, ΣτΕ 540/2018, 461/2017, 855/2016, 698/2015, 3569/2014, 2923/2013, 2106/2012, 2681/2011 κ.α.) και μεγάλο μέρος της θεωρίας υιοθετεί την άποψη ότι, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, η Διοίκηση έχει πάντοτε διακριτική ευχέρεια (ακόμη μάλιστα και εάν έχει προηγηθεί σχετική αίτηση του διοικούμενου) και όχι υποχρέωση να προβεί στην ανάκληση των παράνομων διοικητικών πράξεων, εφόσον οι τελευταίες δεν έχουν προσβληθεί δικαστικά ή το σχετικό ένδικο βοήθημα δεν ευδοκίμησε. Αντιθέτως, υποχρέωση προς ανάκληση των παράνομων διοικητικών πράξεων έχει η Διοίκηση μόνον: α) όταν τούτο επιβάλλεται από ρητή διάταξη νόμου (Ολ. ΣτΕ 2632/2017, 2282/1992, ΣτΕ 238/2019, 1331/2018, 890, 99/2018, 3327, 2983/2017, 2274/2003, 1041/2004 κ.α.), β) όταν είναι αναγκαίο για τη συμμόρφωση της διοίκησης σε ακυρωτική δικαστική απόφαση, γ) όταν ο νόμος βάσει του οποίου εκδόθηκαν κηρύχθηκε αναδρομικά αντισυνταγματικός με απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, οπότε η διοίκηση κατά ρητή πρόβλεψη στο άρθρο 51 παρ. 6 του ν. 345/1976 υποχρεούται να ανακαλέσει τις διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν με βάση την αντισυνταγματική διάταξη στο κρίσιμο διάστημα της αναδρομής (Ν.Σ.Κ. 335/2013, 489/2007, 604/2008, Π. Δ. Δαγτόγλου Γενικό Διοικητικό Δίκαιο αρ.685 επ.), δ) όταν με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή με αμετάκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου ακυρώθηκε ατομική διοικητική πράξη για το λόγο ότι στηρίχθηκε σε διάταξη νόμου αντίθετη προς υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνα δικαίου ή σε κανονιστική πράξη της Διοίκησης που δεν έχει νόμιμο εξουσιοδοτικό έρεισμα και υποβληθεί αίτηση σε εύλογο χρόνο για ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης που στηρίχθηκε στην αυτή συνταγματική διάταξη ή στην αυτή παράνομη κανονιστική πράξη από το πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτο συμφέρον (Ολ. ΣτΕ 1175/2008, 2176/2004, ΣτΕ 99/2018, 1840/2015, 19/2015, 4763/2014, 1633/2014, 2923/2006, 2176/2004, 2736/2005, 370/1997, 3944/1995 κ.α.

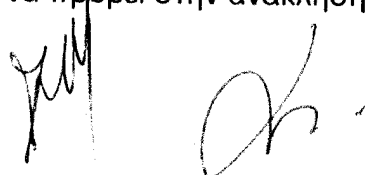

ΝΣΚ Ολομ. 138/2015, ΝΣΚ 111/2017), ε) κατ' απόκλιση από την αρχή της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών κατά την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, η αρχή της υπεροχής του τελευταίου σε συνδυασμό με την ανάγκη πρακτικής υλοποίησης αυτού, επιβάλλουν ενίοτε την ανάκληση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αντίκεινται στο πλέγμα της ενωσιακής νομοθεσίας (ΣΤΕ 1211/2018, ΕΣ 1809/2017, Κ.Δ.Δικ., κατ' άρθρο ερμηνεία, Γκέρτσου, Πρεβεδούρου, Πυργάκη εκδ. 2019) και στ) νομολογιακά (ΣΤΕ 810, 462/2015, 2549/2013, 1007/2008, 1043/2007) έχει διαπλαστεί η υποχρέωση επανεξέτασης και ακολούθως εν δυνάμει ανάκλησης πράξεων κοινωνικοασφαλιστικού περιεχομένου σε περίπτωση αλλαγής της νομοθεσίας ή της νομολογίας του ΣΤΕ ή ανευρέσεως κρίσιμων στοιχείων μη δυναμένων να προσκομιστούν προσηκόντως και εφόσον τούτο δεν αποκλείεται από ειδική νομοθετική διάταξη (Κ.Δ.Δικ., κατ' άρθρο ερμηνεία, Γκέρτσου, Πρεβεδούρου, Πυργάκη εκδ. 2019).

17. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το διδόμενο ιστορικό, είναι σε εκκρεμότητα εντολές ελέγχου δήλωσης περιουσιακής κατάστασης που εκδόθηκαν πριν την ισχύ του ν.4571/2018 και η σχετική εντολή δόθηκε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της πενταετίας, όπως, επίσης, και εντολές ελέγχου, οι οποίες, καίτοι εκδόθηκαν μετά την ισχύ του ν.4571/2018, με τον οποίον ρητά ορίστηκε ότι η σχετική προθεσμία είναι πενταετής από το τέλος του έτους υποβολής της δήλωσης, επίσης αναφέρονται σε χρόνο μεγαλύτερο της πενταετίας. Ωστόσο, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά (παρ. 14), δεν επιτρέπεται ο έλεγχος από την Υπηρεσία δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης υπόχρεου για χρόνο μεγαλύτερο της πενταετίας από το τέλος του έτους υποβολής της δήλωσης, ανεξαρτήτως αν οι σχετικές εντολές ελέγχου έχουν εκδοθεί πριν ή μετά την ισχύ του ν.4571/2018, με την επιφύλαξη βεβαίως πάντα των περιπτώσεων εκείνων που προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακούργηματος της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του ν.3213/2003 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6Α του νόμου, όπου ο έλεγχος μπορεί να διενεργηθεί μέχρι τη συμπλήρωση της ποινικής παραγραφής των αδικημάτων. Περαιτέρω, όμως, και λαμβανομένου υπόψη ότι τα όργανα ελέγχου δεν υπόκειται κατά τη διάρκεια των ελέγχων και ερευνών τους, σε περιορισμούς διατάξεων περί τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου των στοιχείων, αφετέρου δε οι εντολές ελέγχου που έχουν εκδοθεί και είναι εκκρεμείς έχουν το τεκμήριο νομιμότητας, τίθεται το ζήτημα αν

η Υπηρεσία έχει διακριτική ευχέρεια ή υποχρέωση να προβεί στη μερική ανάκληση των σχετικών εντολών, ήτοι κατά το μέρος που αναφέρονται σε χρόνο μεγαλύτερο της πενταετίας. Ενόψει των όσων αναπτύχθηκαν ανωτέρω, συνάγεται, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, ότι η Διοίκηση υποχρεούται να προβεί στην ως άνω μερική ανάκληση αυτών, καθόσον η διενέργεια ελέγχου μετά τις 30.10.2018 (ημερομηνία ισχύος του ν.4571/2018) περιουσιακής κατάστασης υπόχρεου πέραν της πενταετίας δεν έχει έρεισμα στο νόμο, με άμεση συνέπεια τη μη νόμιμη από τα όργανα ελέγχου επεξεργασία και διατήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την οποία προβλέπεται από το νόμο (άρθρα 38 και 39 του ν.4624/2019) η επιβολή σοβαρών ποινικών και διοικητικών κυρώσεων. Η παραβίαση αυτή αντίκειται προεχόντως στο ενωσιακό δίκαιο και δη στον Κανονισμό ΕΕ 2016/679, γεγονός που καθιστά τη μερική ανάκληση, άλλως τροποποίηση, των ως άνω εντολών υποχρεωτική (πρ.βλ. ΣτΕ 1211/2018, ΕΣ 1809/2017).

18. Περαιτέρω, και αναφορικά με τις πέντε εντολές ελέγχου που δόθηκαν σε συνέχεια αιτήματος της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία διενεργεί προκαταρκτική εξέταση, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και στο οποίο αίτημα δεν προσδιοριζόταν το ελεγχόμενο χρονικό διάστημα (βλ. αναλυτικότερα διδόμενο ιστορικό, παρ.2), παρατηρούμε τα ακόλουθα: α) Οι εντολές ελέγχου δόθηκαν από την τότε Γενική Επιθεωρήτρια Δημόσιας Διοίκησης προς τη Διεύθυνση Επεξεργασίας ΔΠΚ, βάσει των διατάξεων του άρθρου 1 του ν.3074/2002, όπως τότε ίσχυε, της παραγράφου 8 του άρθρου 6 του ν.3491/2006 και των παραγράφων 2-4 του άρθρου 3 του ν.3213/2003, β) οι υπάλληλοι της προαναφερόμενης διεύθυνσης δεν είχαν την ιδιότητα του προανακριτικού υπαλλήλου σύμφωνα με τις οργανικές διατάξεις του Γ.Ε.Δ.Δ., όπως, επίσης, δεν την έχουν σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (άρθρα 82 επ. ν.4622/2019) και γ) οι εν λόγω εντολές εκδόθηκαν για το σύνολο των ΔΠΚ των ελεγχόμενων υπαλλήλων. Με βάση αυτά, η Υπηρεσία και σε αυτές τις περιπτώσεις ελέγχου δεσμεύεται, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, από το ίδιο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο ισχύει και για τις προαναφερθείσες περιπτώσεις (παρ. 17). Ενόψει αυτών και σύμφωνα με όσα έγιναν παραπάνω ερμηνευτικώς δεκτά, η απάντηση δεν διαφοροποιείται στις περιπτώσεις που η εντολή ελέγχου εκδόθηκε κατόπιν εγγράφου αιτήματος της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία διενεργεί προκαταρκτική εξέταση, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και κατά συνέπεια η Υπηρεσία θα πρέπει να προβεί στην ανάκληση των

σχετικών εντολών κατά το μέρος που το ελεγχόμενο διάστημα εκτείνεται πέραν της πενταετίας, εκτός αν υπάρχουν στοιχεία ότι οι εν λόγω περιπτώσεις εμπίπτουν στην εξαιρετική περίπτωση του νόμου, γεγονός το οποίο θα πρέπει να διευκρινιστεί, κατόπιν επικοινωνίας με την αιτούσα τον έλεγχο Υπηρεσία.

Απάντηση

19. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής:

α) Επί του πρώτου και δεύτερου υποερωτήματος: Δεν επιτρέπεται ο έλεγχος δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης υπόχρεου για χρόνο μεγαλύτερο της πενταετίας από το τέλος του έτους υποβολής της δήλωσης, ανεξαρτήτως αν οι σχετικές εντολές ελέγχου έχουν εκδοθεί πριν ή μετά την ισχύ του ν.4571/2018, με την επιφύλαξη της συνδρομής της εξαιρετικής περίπτωσης του νόμου. Περαιτέρω, η Διοίκηση υποχρεούται να ανακαλέσει τις σχετικές εντολές ελέγχου κατά το μέρος που το ελεγχόμενο χρονικό διάστημα εκτείνεται πέραν της πενταετίας.

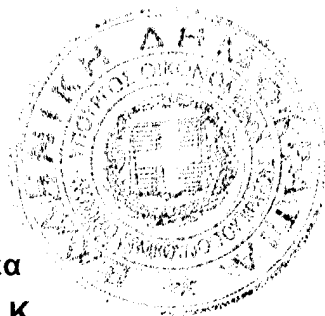
β) Επί του τρίτου υποερωτήματος: Η απάντηση δεν διαφοροποιείται στις περιπτώσεις που η εντολή ελέγχου δηλώσεως περιουσιακής κατάστασης εκδόθηκε κατόπιν αιτήματος άλλης Υπηρεσίας, η οποία διενεργεί προκαταρκτική εξέταση κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 30-06-2020

Η Πρόεδρος

Μεταξία Ανδροβιτσάνεα
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ιωάννα Λεμπέση
Νομική Σύμβουλος
του Κράτους